

Til: Finansdepartementet

Vår dato: 30.04.2026

Deres dato:

Vår referanse:

Deres referanse:

HØRINGSSVAR: Arbeidsgrupperapport om EUs antihvitvaskingspakke (26/387)

NHO Service og Handel er en landsforening i NHO som representerer en stor andel virksomheter i service- og handelsnæring. Høringssvaret er på vegne av de bransjeforeningen Handel er en av de største bransjene med rundt 2000 bedrifter fordelt på over 30 000 ansatte og Drift- og servicebransjens medlemmer i NHO SH sysselsetter 37 000 personer fordelt på 23 400 årsverk.

Vi viser til Finansdepartementets høring av arbeidsgruppens rapport om gjennomføring av EUs antihvitvaskingspakke i norsk rett. Høringens hovedanliggende er utvidelse av eksisterende regelverk til flere forretningsområder som følge av nytt EØS-direktiv, samt en generell regulering av lovligheten av hvor mye bedrifter og forbrukere kan betale i kontanter.

Våre kommentarer nedenfor er fra Bransjeforeningen Handel i NHO SH. Når det gjelder spørsmålet om endring av reglene for kontantbeløp, er det en felles holdning fra både bransjeforeningen for Handel og Bransjeforeningen Drift og Service.

Handelsnæringen omfatter blant annet en rekke faghandlere som vil kunne omfattes av norsk implementering av EUs antihvitvaskingsregelverk. Næringen består i stor grad av små og mellomstore bedrifter, og er kjennetegnet av høy kundekontakt, stort transaksjonsvolum og relativt lave marginer.

Bransjeforeningen Drift og Service omfatter blant annet integrerte fasilitetstjenester, renhold, servering, kantine, matomsorg, skadebegrensning m.m.

Hovedpunkter:

- Om endring av maksimalt lovlig kontantbeløp ved kjøp av varer og tjenester, virker arbeidsgruppens forslag en felles beløpsgrense som forenkler, et betydelig bidrag til å redusere svart økonomi og hvitvasking – samt at det fortsatt er rom for at betaling kan gjennomføres med kontanter utover hverdagshandling. Det vises også til Force Majeure regler som åpner for unntak ved sviktende betalingssystem.
- Utvidelses av virkeområdet til nye områder av forretningsvirksomhet: Bransjeforeningen Handel, understreker viktigheten av offentlig og tilpasset veiledning i det som er krevende prosedyrer for virksomheten som leilighetsvis har transaksjoner som faller inn under lovverket. Det er utfordrende prosedyrer om å følge opp kunder som handler, og ikke minst når det gjelder utenlandske turister. F.eks. gjentatte og sporadisk salgsutvalg av et

smykke eller en klokke til 10 000 euro, vil innebære å sette seg inn i krevende regelsett – samt at kretsen som oppgis å omfattes er ikke alltid like klar. Dette tilsier at ved oppfølgingen av lovverket, bør myndighetene - særskilt i en overgangsperiode - ivareta de nye virksomhetens veiledningsbehov. Dette bør være en prioritet i oppfølgingsarbeidet – både før og når - nye regler trer i kraft.

Nærmere kommentar om forslaget til en felles kontantgrense

Nytt direktiv åpner for maks grense for tjenester og varer på 10 000 euro. I dag har Norge en grense på 40 000 kroner for kontantbetaling ved kjøp av varer/gjenstander, og 100 000 kr ved tjenester. Samtidig har forbrukere etter finansavtaleloven rett til å betale med kontanter opp til 20 000 kroner.

Hvis Norge ikke gjør noe utover direktivet, vil bildet bli slik: Varer/gjenstander: 40 000 kroner, Tjenester: 10 000 euro, altså rundt 100 000–120 000 kroner, forbrukeres rett til å betale kontant: 20 000 kroner, 10 000 kr ift skatte- og mva regler. I tillegg vil direktivet uansett kreve visse prosedyrer for kontantkjøp over 3000 euro.

Arbeidsgruppen mener dette blir unødvendig komplisert. Forslaget er derfor én felles grense på 20 000 kroner, lik forbrukeres rett til å betale med kontanter.

Arbeidsgruppen legger stor vekt på at kontanter kan brukes til: hvitvasking, svart omsetning, terrorfinansiering og annen økonomisk kriminalitet. Derfor bør grensen settes relativt lavt. Samtidig ønsker de at reglene skal være enkle å forstå og etterleve. Én felles grense for varer og tjenester gjør det enklere for både næringsdrivende og forbrukere.

Tidvis utfordres de lovlydige bedriftene av aktører som har engasjement både i det ordinære og svarte markedet. Bransjeforeningen Drift og Service mener at det ikke er et nødvendig rammevilkår å ha anledning til å betale 100 000 kroner i kontanter for tjenester, særlig nå det innenfor bransjene på området pågår flere langvarige prosjekter og bransjetiltak mot svarte tjenester. For høy kontantgrense utfordrer effektiviteten av de øvrige tiltakene.

Tilsvarende gjelder for bedrifter innen Handel, hvor den ordinære holdningen er at det i størst mulig grad skal være anledning til kontantfri forretningsførsel. Det skal dog understrekes at det er enkelte aktører som mener det er utfordrede at Norge skal ha særregler utover direktivet. Flertallet i bransjen ser likevel hensynet for å redusere svart omsetning, samfunnsskadelige aktiviteter, og forenkling som et aktverdige argument. Det må likevel gis et visst hverdagslig rom for kontantoppgjør, noe arbeidsgruppen ser ut til å ta høyde for.

Nærmere om forslag til direktivets utvidelse av anti-hvitvaskingsregler m.m

I arbeidsgruppens forslag til regime for nye bedrifter som omfattes av disse reglene, har bransjeforeningen for Handel disse kommentarene;

- Usikkerhet om hvem som omfattes

- Eks «*Personer som regelmessig eller som viktigste næringsvirksomhet handler med verdifulle gjenstander*. Vi er usikre på hvordan denne kretsen avgrenses, og det er noe bekymringsfullt da disse reglene er belagt med betydelige sanksjoner og ikke minst omdømmetap. Er slik at hovedinnretningen for virksomheten er først og fremst salg av verdifulle gjenstander definert etter beløpsgrensen på 10 000 euro? Er to-tre salg av en klokke i året over denne grensen «regelmessig»?
- Behov for informasjon og målrettet kommunikasjon
 - Det må legges til rette for at virksomheter som omfattes av regelverket faktisk er kjent med sine plikter. For handelsnæringen er dette særlig viktig fordi mange virksomheter i dag ikke er underlagt antihvitvaskingsregelverket samtidig som regelverket kan oppleves som komplekst og finansielt orientert.
- Innføringsperiode og behov for veiledning
 - Erfaring fra tidligere regelverksprosesser viser at praktisk etterlevelse i stor grad avhenger av tydelig veiledning og tilstrekkelig tid til tilpasning. For handelsnæringen vil mange av kravene være nye og kreve både etablering av rutiner, opplæring av ansatte, systemtilpasninger eller anskaffelse av nye systemer. Det er derfor avgjørende at det etableres: en tilstrekkelig lang innføringsperiode, en egen veiledningsfase før sanksjoner tas i bruk, praktisk rettet veiledningsmateriell, med eksempler tilpasset handelsvirksomheter,
 - Uten dette er det risiko for ulik praksis, feil etterlevelse og unødvendig høy sanksjonsrisiko, samt at det ikke er treffende for den målgruppen regelverket har til formål å ramme.

Bransjene er innstilt på å bidra i arbeidet mot hvitvasking og økonomisk kriminalitet. For å lykkes er det avgjørende at regelverket utformes og gjennomføres i tett dialog med næringslivet, og med vekt på praktisk gjennomførbarhet og forholdsmessighet.

Vi stiller gjerne til videre dialog og bidrar med innspill i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Linda Vist

Bransjedirektør Handel i NHO Service og Handel

Jorulf Brøvig Slide

Bransjedirektør Drift og Service